

NÁHRADNÍK

Guy de Maupassant

Přeložila Dana Melanová (ze sbírky Milostná schůzka a jiné povídky, Svoboda, 1991)

„Cože, paní Bonderoiová?“

„Ano, paní Boderoiová.“

„Ale to není možné!“

„Říkám vám čistou pravdu!“

„Paní Boderoiová, ta stará dáma v krajkových čepcích, ta zbožná, svatá, úctyhodná paní Bonderoiová? Ta s těmi neposlušnými falešnými vlásky, které vypadají na hlavě jako přilepené?“

„Ano, přesně ta.“

„Ale poslyšte, vy jste se snad zbláznil!“

„Pří-sa-hám!“

„Tak to mi vyprávějte, a nešetřte podrobnostmi.“

„Velmi rád. Tedy prý ještě v dobách, kdy byl bývalý notář pan Bonderoi naživu, využívala paní Bonderoiová ke speciálním službám písaře svého manžela. Patří k těm úctyhodným městkám s tajnými neřestmi a neměnnými zásadami, jakých je mnoho. Měla prostě ráda krásné chlapce. Je na tom snad něco nepřírozeného? Vždyť i my milujeme krásná děvčata!

Když otec Bonderoi zemřel, začala vdova žít jako poklidná, naprosto bezúhonná rentiérka. Pilně chodila do kostela, o svých bližních mluvila s pohrdáním a nepřipustila, aby se cokoli povídalo o ní.

Pak zestárla a stala se z ní vyschlá ženuška, jak už ji znáte vy: upjatá, zakyslá, protivná.

A teď si poslechněte, jaká neuvěřitelná věc se přihodila minulý čtvrtek. Jak víte, můj přítel Jan d'Anglemare je kapitánem u dragounů, kteří sídlí v kasárnách na předměstí Rivette.

Když předevcírem ráno přišel do kasáren, dověděl se, že dva muži z jeho roty se mezi sebou poprali jako psi. Vojenská čest má svá přísná pravidla. Došlo až na souboj. Po něm se oba vojáci usmířili, a když se jich důstojník vyptával, kvůli čemu se vlastně pohádali, pověděli mu to. Bili se kvůli paní Bonderoiové.“

„Ó!“

„Ano, příteli, kvůli paní Bonderoiové. Ale nechám teď vyprávět přímo dragouna Siballa:

„Tak to teda bylo takhle, pane kapitáne. Je to asi osum měsíců, jsem se tak mezi šestou a sedmou večer procházel po korzu, když mě zastavila nějaká ženská.

Oslovila mě, jako by se mě ptala na cestu: Vojáku, nechtěl byste si poctivě vydělat deset franků týdně?

Upřímně jsem odpověděl: K vašim službám, milostivá paní.

Moderní babictví 4, 2004

Na to mi povídá: Tak ke mně přijďte zítra v poledne. Jmenuju se Bonderoiová a bydlím v ulici V jámě 6.

Určitě tam budu, milostivá paní, můžete se spolehnout.

Vypadala spokojeně a na odchodu ještě dodala: Děkuju vám pěkně, vojáčku.

To já vám děkuju, milostivá paní.

Až do příštího rána jsem se užíral zvědavostí.

V poledne jsem u ní zazvonil.

Přišla mi otevřít. Hlavu měla samou pentličku.

Musíme si pospíšet, řekla, služka by se mohla vrátit.

Odpověděl jsem: Rád si pospíším, jen mi řekněte, co mám udělat.

Dala se do smíchu: Ty to nechápeš, ty chytráku?

Vůbec jsem nevěděl, o co jde, pane kapitáne, čestný slovo.

Pak si sedla těsně vedle mě a řekla mi: Jestli o tom někde cekneš, dám tě zavřít. Přísahěj, že budeš mlčet.

Odpřísáhl jsem jí to. Ale pořád jsem nic nechápal. Až se mi z toho opotilo čelo. Sundal jsem si přílbu a chtěl jsem se otřít kapesníkem. Vzala mi kapesník z ruky, osušila mi vlasy na spáncích. A pak mě najednou objala a špitla mi do ucha:

Tak co, chceš?

Na to povídám: Jak ráčíte, milostivá, proto jsem tady, že jo.

Pak mi teda názorně ukázala, co by jako ode mne chtěla. Když už mi bylo jasný, o co jde, položil jsem přílbu na židli a ukázal jsem jí, že dragoun nikdy necouvne, pane kapitáne.

A ne že by to byla snadná práce, protože ta ženská zrovna není žádný poupě v rozpuku.

Ale člověk si nesmí moc vybírat, když má prázdnou kapsu. Musím přeci podporovat rodinu. Řek jsem si: Z tohotohle budu mít pětifrank pro tátu.

Když jsem měl tu robotu za sebou, pane kapitáne, chtěl jsem se dát na ústup. Nechtěla ale, abych odešel tak brzy. Tak povídám: Každýmu, co si zaslouží, milostpaní. Sklenička je za desetník, dvě skleničky za dvacetník.

Pochopila, co chci říct, a dala mi do dlaně desetifrankového napoleona. Tyhle mince já nemám rád, protože vám vklouznou do kapsy jako nic, a když v ní máte díru, najdete je pak třeba v botě nebo vůbec ne.

Tak si to tak v duchu povídám a koukám přitom na ten žlutěj kousek kovu a ona mě přitom pozoruje. Pak se začervenala, asi ji vyvedlo z míry, jak jsem se tvářil, a zeptala se:

Připadá ti to málo?

Na to já: To ne, milostpaní, ale kdyby vám to nevadilo, měl bych radši dvě mince po pěti francích.

Dala mi je a já odešel.

A takhle to jde už rok a půl, pane kapitáne. Chodím tam každý úterý večer, když mi ráčíte dát vycházku. Má to tak radši, poněvadž služka už spí.

Ale před tejdnem mi nebylo ňák dobře a já musel na ošetřovnu. No a pak přišlo úterý a já nemoh ven. Pěkně mě dozíralo, že přijdu o těch deset franků, už jsem si na ně zvyk.

Řek jsem si: jestli místo mě někdo nezaskočí, odepíše mě. Určitě si místo mě vezme někoho od dělostřelců. A to mě navztevalo.

Tak jsem si dal zavolat Paumella – víte, jsme ze stejný vsi – a všechno jsem mu vysvětlil. Povídám: Pět franků budu mít já a pět franků ty.

Souhlasil s tím a šel tam. Řek jsem mu, co má dělat. Zaklepe. Ona otevře. Pustí ho dál. Na hlavu se mu nekoukne, a tak si ani nevšimne, že to není ten, kterýho čeká.

Chápete, pane kapitáne, dragoun jako dragoun. Když mají na hlavě přílbu, vypadají jeden jako druhý.

Pak ale najednou poznala, že má u sebe někoho jinýho, a dopálila se:

Kdo jste? Co chcete? Já vás neznám!

Tak jí to teda Paumelle vyklopil. Řek, že mi není dobře a on že je jako můj náhradník.

Prohlídla si ho, nechala ho přísahat jako mě a pak si ho tam nechala, jak jste asi uhod. Paumelle nakonec není tak špatnej.

Ale když se ten šupák vrátil, pane kapitáne, nechtěl mi dát ten můj pětifrank. Kdyby to bylo pro mě, ani bych necek, ale je to pro mýho tátu, a to přestává všeccka legrace.

Tak mu povídám:

Na dragouna nejseš zrovna moc vybíravej v prostředcích. To je urážka naší uniformy.

Zvedne ruku, pane kapitáne, a začne mi vykládat, že tahle robota stojí za víc než za deset franků.

Každej si o tom může myslet, co chce, že jo? Nemusel to brát! Tak jsem mu dal pěstí do nosu. Zbytek už znáte.'

Kapitán d'Anglemare se smál až k slzám, když mi tu historku vyprávěl. Ale také mě nechal odpřísáhnout, že to nikomu nevyzradím – slíbil to oběma vojákům. Tak mě nezrad'te. Nechte si to pro sebe, slibte mi to.'

„Nebojte se! Ale jak to nakonec dopadlo?‘‘

„Jak? Tak to vám milerád povím...! Matka Bonderoiová si ponechala oba dragouny. Každý má svůj den a všichni jsou spokojeni.‘‘ „Ach, ta je dobrá, ta je teda dobrá!‘‘ „No a staří rodiče mají na svůj chleba. Morálka je tedy v pořádku.‘‘